

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI YA 12

LOETSE 2015

SESOTHO PUO YA LAPENG – PAMPIRI YA 3

MATSHWAO: 100

NAKO: 2½ dihora

Pampiri ena e na le maqephe a 5.

DITAELO HO MOHLAHLAHOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO tse PEDI:

KAROLO YA A:	Moqoqo	(50)
KAROLO YA B:	Ditema tsa kgokahano tse	(2 x 25) (50)

2. Bala ditaelo TSOHLE ka hloko.
3. Araba potso e le NNGWE KAROLONG ya A, o arabe potso TSE PEDI KAROLONG ya B.
4. Qala potso e NNGWE le e NNGWE leqepheng le LETJHA.
5. Etsa moralo wa tema eo o e ngolang (ka ho iketsetsa mmapa wa monahano kapa dayakeramo/tjhate e bontshang tatelano ya mehopolo kapa ho etsa feela lenane la dintlha tseo o tlang ho ngola ka tsona). Ha o qeta, lekola botjha tema ya hao ka ho e bala hape, ho e nahanisisa, ho hlaola diphoso le ho nehelana ka tema e phethetsweng hantle. Moralo o etswe qalong ya tema ka NNGWE.
6. O eletswa ho sebedisa nako ka mokgwa ona:
Metsotso e 80 ho araba KAROLO YA A.
Metsotso e (35 x 2) ho KAROLO YA B.
7. Nomora dikarabo tsa hao jwalo feela ka ha di nomorilwe dipotsong.
8. Sehlooho se se ke sa balellwa e le karolo ya palo ya mantsewe.
9. Ngola ka mongolo o makgethe o balehang.
10. Meralo e totobatswe hantle hore ke meralo.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho se le SENG mme o ngole moqoqo wa bolelele ba mantswe a 400 ho isa ho a 450. Hopola ho etsa moralo, o be o boele o lekole moqoqo wa hao botjha ho hlaola diphoso.

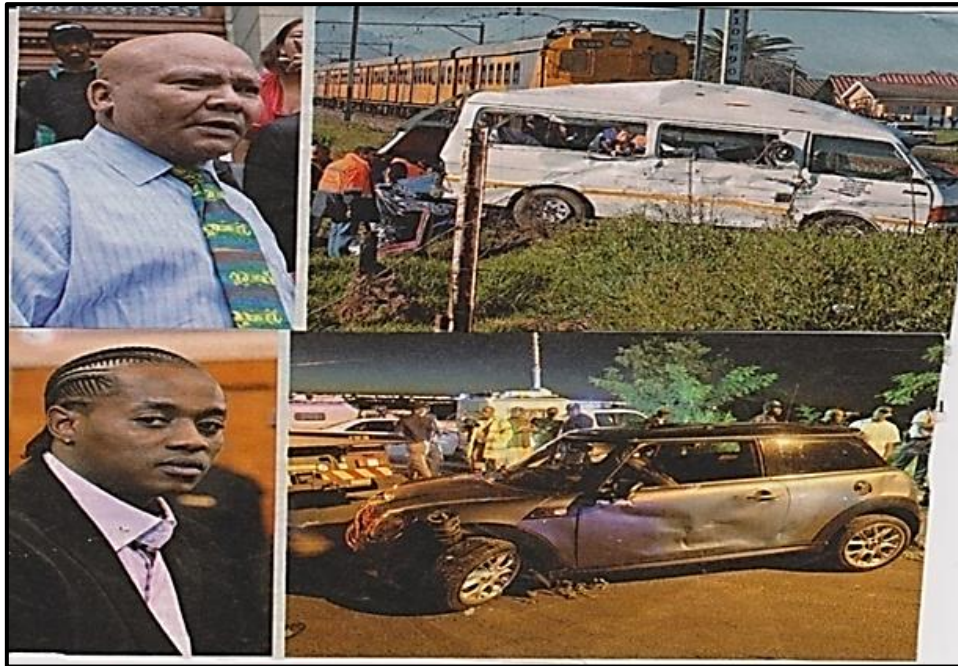
- 1.1 Tjhe! Batho ba hlahafetse [50]
- 1.2 Motsheha lefuma o a ipiletsa [50]
- 1.3 Basadi le bona e ka ba baetapele [50]
- 1.4 Ho rutwa dithuto tsohle ka puo ya lapeng ho tjhorisa kelello, mme ho nyolla le (boleng) maemo a thuto. Dumela kapa o hanane le maikutlo ana. [50]
- 1.5 Lefu la ntate Mandela le ferekantse naha ya Afrika Borwa, empa ka lehlakoreng le leng ho bonahala a siile motheo o tsitsitseng. [50]
- 1.6 Boha ditshwantsho tse na tse ka tlase, e be o ngola moqoqo o itshetlehileng mohopolong wa sehlooho o qholotswang/hlahiswang ke setshwantsho seo maikutlong a hao. Se le bale ho iketsetsa moralo le ho hlaola diphoso. Iqapele sehlooho sa hao.

1.6.1

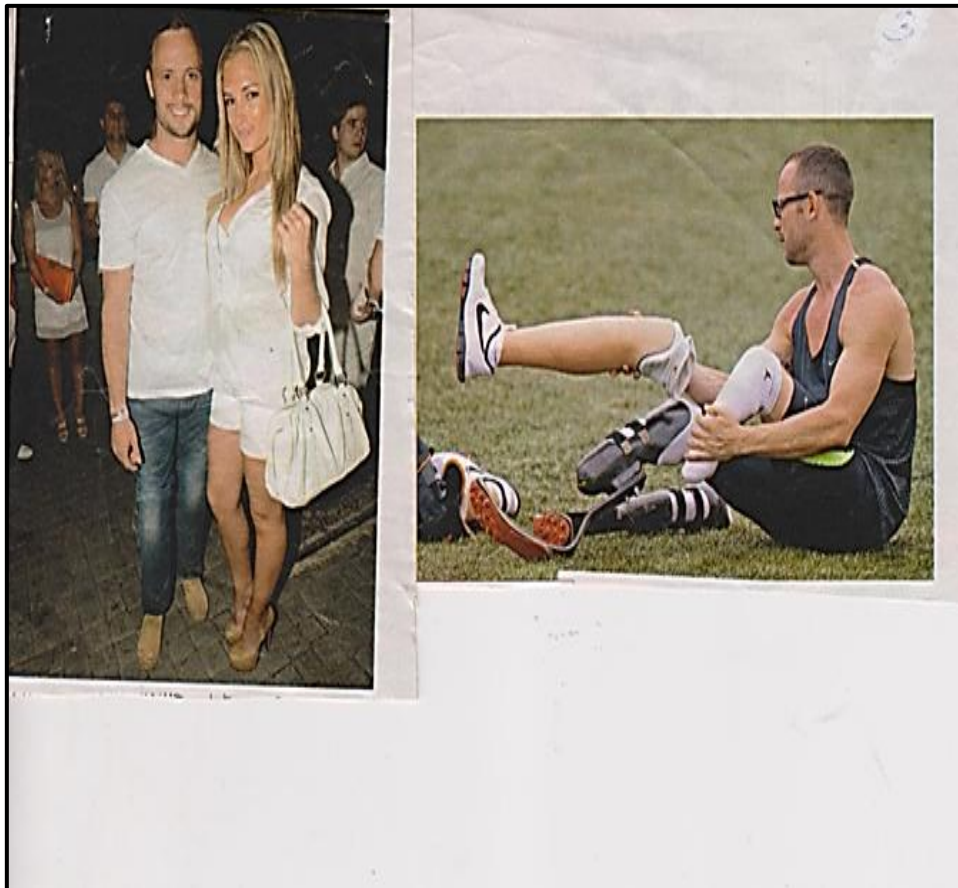
[Setshwantsho se qotsitse ho bona, Motsheanong 2014] [50]

1.6.2

[Setshwantsho se qotsitswe ho YOU, Tlhakubele 2014] [50]

1.6.3

[Setshwantsho se qotsitswe ho YOU, Mmesa 2014] [50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole ditema tse PEDI karolong ena, bolelele ba tema ka NNGWE e be mantswe a 180 ho isa ho a 200 (dikahare feela). Hopola ho etsa moralo, o boele o lekole ditema tsa hao botjha ho hlaola diphoso.

2.1 Lengolo le yang ho mohlophisi wa koranta

Batho ba tswang ka ntle ho naha ya Aforika Borwa ba atile sebakeng sa heno. Baahi ba sebaka ha ba a ba amohela hohang. Ho bonahala lehloyo le bakwang ke mefuta ya tthekefetso. Ngolla mohlophisi wa koranta o kgaleme lehloyo lena la matswantle/melata, o be o fane ka keletso.

[25]**2.2 Inthaviu e ngotsweng**

Ngola puisano ya inthaviu pakeng tsa ngaka e sebetsang sepetlele sa lefuba (TB) le Thabo, moithuti wa kereite ya 12, ya labalabelang ho ithutela bongaka.

[25]**2.3 Tsa bophelo ba mofu (Obitjhuari)**

Ramotse (lekhanselara) wa motse wa heno, eo o neng o mo tseba hantle, o hlokahetse. Ba lelapa labo ba kopile wena ho ngola nalane ya bophelo ba hae, ka ha ke wena ya ithutileng hara motse. Ngola obitjhuari ya bophelo ba hae.

[25]**2.4 Atikele ya makasine**

Ngola atikele e yang makasineng, mme o fane ka maikutlo a hao ka ho tlohelwa ha thapelo ya hoseng ho hong le ho hong dikolong, ka baka la ditumelo le dikgollo tse sa tshwaneng.

[25]**2.5 Puo e hlophisitsweng**

Batjha ba kerekeng ya heno, ba qeta ho apeswa seaparo sa batjha. Wena o apere dilengwana tse mmalwa tse fetileng. Motshwari wa mokgatlo o kopile wena ho fana ka kgothatso. Ngola puo eo o e hlophiseditse mosebetsi ona.

[25]**2.6 Lengolo la semmuso**

Ngolla Motsamaisi wa khampani ya Risonet Cash & Carry e toropong ya heno, o tletlebe ka sehlahiswa seo o se rekileng theolelong ya thepa, se kudisitseng lelapa kaofela.

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B (25 x 2): 50
MATSHWAO OHLE: 100